

Áárvust onnum uáiviminister Petteri Orpo, nuorttálij luáttámušolmooš Veikko Feodoroff, pyereh komissaareh. Pyereh sámmiliih sehe puoh kuldáleiieeh sehe tääbbin pääihi alne já striimi ohtávuodáin.

Sámmilij tuotávuotâ- já sovâdâttâmkomissio lii tääl juksâm tehálij jorgáldâhsaje, ko ton raapoort lii valmâštum. Mij asátteijeetááhuh tääl kolgâp-uv väldid raapoort tuodâst: tot siskeeld ennuv tehálij já maangâpiälásii tiädu, moos uápásmuđ. Ton vuáduld mijjân lii pyeri tääl riemmâđ jieččân peeleeest aktivlávt paargon já ráhtiškyettid soovâd. Tääl lii äigi väldid kiävtun uđđálágán jurduu sámiáššijđ: puáris toimâmvyevih iä innig rijttáá.

Áđai pargo ij eissigin nuuvâ taas, mut täst tot tuodálávt eskin álgá. Soovâd iähtun lii, et raapoort máttááttâsah váldojeh tuodâst, et verivuodâh iä innig puátteevuodâst kiärdášuu. Sámmilij muštâlem vaigâdis feeriimijđ-uv kalga meid aainâs kiedâvuššâđ áášánkullee kunnijâtmáin já tuodâlâšvuodáin. Čuákkejum tiädu kalga meid finniđ vijdáht fáárun syemmilii ohtsâškode jieškote-uv taasijđ. Tiäduittáá ij pyevti juksâđ soovâd. Suomâ staatâst lii tääl tehálâš ovdâsvástádâs tivwood moonnâm ääigi verivuodâid já tipšod sámiáššijđ puátteevuodâst pyerebeht raapoort tooimâi vievâst, ton siskeldem tiätun vuádustmáin. Tot kuittâg váátá vuáimálij táttutile já čonâsem, piäládâhraajij já vaaljâpoojij rasta.

Siämmást kalga meid mušted, et tuotávuotâ- já sovâdâttâmkomissio asátem ij lah lamaš mijjân ilo ige vuáittu, tego oovdeb saavâjodetteijee Tiina Sanila-Aikio äiginis páhudij. Komissio vuáduđem lii lamaš majemuš, korrâ muulsâiähtu tast maŋa, ko oovdeb keččâlmeh tivwood tile iä lah luhostum.

Tot lii-uv tehálâš, et tääl iävtuttum tooimah piäijojeh olášuttemnáál sehe áášánkullee huolâlâšvuodáin já visásmitmáin, et sámmilij uásálâšvuotâ já luáttámuš siäiluh. Mij lep-uv iävtuttâm tooimânpieijâm várás sierânâs mekanism, mast fáárust liččijm mij puohah komissio asátteijeetááhuh, já mast liččii áášánkullee resurseh já toimâváldi. Tääl vuáduđum parlamentarlâš pargojuávkku lii vissásávt staatân taarbâšlâš já västid staatâhaldâttuv tárboid, mut tot ij ohtuunis lah tuárvi: pargoost kalga sámmilij jienâ já sámmilij táárbuh jotteđ nanosávt fáárust.

Mij tuáivup meiddei, et parlamentarlâš pargojuávkku kiedâvuš sámmilij muštâlusâid áášánkullee kunnijâtmáin. Maŋgâid sámmilijđ moonnâm ääigist muštâlem lii lekkâm puáris traumaid.

Mii iävtuttem asátteijeetááhui tooimânpieijâmjuávkku falâččij luáttámušlii areena savástállâđ já uuccâđ ohtsii táttutile. Luáttámuš já soovâd huksiimân áinoo máhđulâš päälgis lii taggaar, mast sámmiliih láá prosesist tuodâi fáárust, täsiviärdásâžžân kyeimin.

Uáassin komissio pargoost láá almostittum valjeest ollátásásiih sierânâsčielgiittâsah, moh láá jieijâs peeleeest puáhtám tiädu sámmilijđ tehálijn aašijn. Takkâ puohháid čielgiittâsâi ráhteid! Maangâ äášist, moh láá ovdeláá pááccám ienáážin huámmášhannáá, láá čielgiittâsâi vievâst puohtum oovdân lasetiäduh, tâi joba lep eskin kuullâm tain vuossâmuu tove.

Tooimânpieijâmiävtuttâsâin lii mijjân puohháid ennuv ääših, moid uápásmuđ. Lii kuittâg tehálâš, et mij riemmâp jotelávt paargon. Maŋgâ tooimâ väätih eenâb valmâštállâm: lii ovdâmerkkân äigi viijmâg kavnâđ čuávdusijđ sámmilij eennâm- já čäcivuoigâdvuodâi

olášuttem várás. Siämmást maangah teháliih tooimah láá meid älkkeebbeh ovdedid. Ovdâmerkkân puoh kuulmâ Suomâst sarnum ellee sâmi kielâ tááhus lii tehálâš, et sâmi párnááh pyehtih luuhâđ taid sâmi kielâid ubâ enâmist.

Mun halijdâm kijtted ohtásávt puohâid taan räi porgum pargoost. Mun kiijtám uáiviminister Petteri Orpo já luáttámušolmooš Veikko Feodoroff, já tiäđust-uv puoh komissaarijd já komissio čálleevievâ taan stuorrâ pargoost. Takkâ Sipilä já Rinne-Marin haldâttâsân, kiäh algâttii pargo miiguin, já staatârääđi kanslia virgekoodán. Ton lasseen halijdâm vala lieggásávt kijtted sâmmilii psykososiallii torjuu ohtâdâh Uvjj – Uvjâ – Uvja, mon pargo lii lamaš taan lusi proosees ääigi merettes tiivrâs.

Uuvjâ vuáđudem puáhtá-uv anneed eromâš šiev ovdâmerkkân mii luhostum tooimâin. Uuvjâ mij šoddâp tarbâšid meid puátteevuodâst, tondiet ko maangâi rašes aašij kiedâvuššâm lii tääl eskin peessâm aalgân. Uuvjâ tooimâ turvim lii-uv čuávuvâžžân ohtâ tehálumosijn pargoin.

Loopâst mun halijdâm vala ettâđ taid puoh tehálumosijd kijttojij: stuorrâ kijttojij sâmmilij, et lepped vuálgâm paargon fáárun: muštâlmáin jieijâđ feeriimijn, kriittisii macâttâs-uv addelmáin tâi pargo mudoi čuávumáin já tuárjumáin. Feeriimijn muštâlem lii vissásávt lamaš ovtâskâs ulmuid lussâd. Tâin tuodâštusân lii kuittâg uáli stuorrâ árvu mijjân ohtân Säämi aalmugin. Mij ep šoodâ vájaldittid tom, et mii lii porgum mii aalmugân já mii lii tábáhtum. Tuotâvuotâ- já sovâdâttâmkomissio pargo lii luptid uáinusân mii historjá já tááláá ääigi, já mij lep ton ooleest oppâm addid pyerebeht jieččân, mii siärváduv já aalmug.

Mij tiettip, et mon stuorrâ lävkki maŋgâsân lii lamaš muštâlid feeriimijnis, iäge puohah lah toos iberdetteht halijdâm riemmâđ. Mun tuáivum-uv, et taan pargo vuáđuld mist lii oovtâst ucánjáhháá älkkeb taam savâstállâm meid juátkid. Tiittáá taat pargo ij liččii lamaš máhđulâš.

Mii puohâi pargon lii-uv tääl visásmittid, et mij lep lamaš taan luáttámuš árvusi. Takkâ.